

FRATERNITAS

Pol. XLII. Nr. 151 – OFM Roma – E-mail: rbaheic@ofm.org – 01. 02. 2009

[FRATERNITAS](#) | [OFM](#) | [DOCUMENTI](#) | [ALBUM](#)

W stronę Kapituły Generalnej 2009

Modlitwa w przygotowaniu do Kapituły

W liście zwołującym Kapitułę Minister generalny przypomniał znaczenie tego, by cały Zakon uczestniczył i współpracował, przez modlitwę, przy owocnych obradach Kapituły: *„Jako że «wszelki dar doskonały zstępuje z góry, od Ojca światel» (Jk 1,17), pokładając ufność w mocy i światłości Ducha Świętego Pocieszyciela, postanawiam, że od początku Wielkiego Postu 2009 w całym Zakonie należy modlić się codziennie za dobry przebieg Kapituły generalnej i o dobry wybór Ministra i Definitorów generalnych”*.

Sekretariat Kapituły przygotował kilka tekstów modlitw, które należy włączyć do Breviarza i codziennie odmawiać. Można je ściągnąć ze strony internetowej Zakonu pod adresem: <http://www.ofm.org/capgen09>. Jest to kilka krótkich intencji modlitewnych, które należy dołączyć na końcu jutrzni i niesporów, oraz jedna modlitwa przypominająca nam o naszym powołaniu: *„Bądź błogosławiony, Panie, Ojciec święty: w twojej nieskończonej dobroci, przez głos Ducha, powołałeś nas do naśladowania Chrystusa Pana i dałeś nam jednych drugim jako braci, abyśmy w Kościele, który jest żywym wspomnianiem Ewangelii, byli znakiem Królestwa i prorokami nadziei”*. Ten ostatni tekst jest szczególnie znaczący w 800-lecie powstania Zakonu i pomaga nam wielbić Boga za dar powołania i

prosić o łaskę wytrwania w zobowiązaniu do *„zachowania świętej Ewangelii Pana naszego Jezusa Chrystusa przez życie w posłuszeństwie, bez własności i w czystości”* (2Reg I,1).

Na stronie Kapituły znajduje się także kilka schematów *Lektury modlitewnej Słowa Bożego*, które pomagają wczuć się w to, że jesteśmy posłani, aby głosić na całym świecie wonne słowa Pana. Jak czytamy we wprowadzeniu do materiałów: *„Oferuje się trzy schematy..., oparte na tematach Ewangelii jako naszej formie życia, bycia braćmi i bycia posłani do świata w celu ewangelizacji... Pierwszy schemat prowadzi nas do słuchania ewangelicznego słowa zawartego w pierwszym rozdziale Reguły niezatwierdzonej; drugi schemat przybliży nam fragment św. Jana mówiący o umywaniu nóg, ulubiony tekst św. Franciszka, dla ewangelicznego kształtowania relacji braterskich; trzecim tekstem jest ewangelia rozesłania, przy której Franciszek poczuł nadzwyczajną harmonię: «To jest to, czego chcę, tego pragnę z głębi serca»”*.

Dobre owoce Kapituły Generalnej są zatem zależne od modlitwy całego Zakonu, każdej Wspólnoty i każdego Brata.

Plany Ministra generalnego

- **03-05 lutego:** Wizyta w Kustodii Dobrego Pasterza w Zimbabwie.
- **08-14 lutego:** Wizyta w Prowincji Trzech Towarzyszy i Bł. Pacyfika (Francja).
- **15 lutego:** Celebracja eucharystyczna dla Rodziny Franciszkańskiej w Hiszpanii, z okazji 800-lecia Zakonu.
- **18-25 lutego:** Wizyta w Prowincji św. Michała Archanioła (Indonezja).

Frascati (Rzym) – Drugie europejskie spotkanie na temat nowych form ewangelizacji

Po spotkaniu w Asyżu w marcu 2006, od 7 do 10 stycznia 2009 we Frascati odbyło się drugie spotkanie na temat nowych form ewangelizacji, zorganizowane przez Sekretariat ds. ewangelizacji i sponsorowane przez Definitorium generalne i przy współpracy Komisji "ad hoc". Uczestniczyło w nim ponad 50 Braci Mniejszych z różnych Prowincji Europy, kilku członków Definitorium generalnego, kilku przewodniczących Konferencji OFM i główny redaktor czasopisma "Testimoni", Angelo Arrighini.

Spotkanie miało dwie części szczególnie intensywne i ważne. Pierwszą było dzielenie się doświadczeniami. Następnie uczestnicy mieli okazję posłuchać "opowiadania" Misyjnej Wspólnoty Franciszkańskiej dla Europy z Palestriny (Włochy), zasugerowanej przez uczestników 1° spotkania i erygowanej przez Definitorium generalne; Wspólnoty parafialnej Braci Konwentualnych z Narbonne (Francja); Wspólnoty z Waren (Niemcy), żyjącej w kontekście mocno zeświecczonym; Wspólnoty z Foligno (Włochy), zaangażowanej w Szkole Ewangelizacji; Wspólnoty Emanuel, całkowicie w służbie pierwszego głoszenia i ewangelizacji; Wspólnoty kontemplacyjnej z Wisły (Polska). Druga część była poświęcona refleksji i pogłębieniu tematu przez orędzie Ministra generalnego, ogólne wprowadzenie Fr. Francesco Bravi oraz sprawozdania jakie przedstawili Frateli Enzo Biemmi i Fr. Johannes Freyer.

Na zakończenie został przygotowany krótki dokument: *«Nowe drogi franciszkańskie w Europie»*, rozważony, a następnie zatwierdzony przez Definitorium generalne.

Inicjatywy na 700-lecie bł. Dunsza Szkota

Z okazji 700-lecia śmierci bł. Jana Dunsza Szkota (1308-2008) Wyższa Szkoła Studiów Mediewalnych i Franciszkańskich oraz Fakultet Filozofii Papieskiego Uniwersytetu Antonianum starały się propagować różne inicjatywy zmierzające do tego, by studiowano jego teksty.

26 maja 2006 dla uczczenia 40. rocznicy publikacji Listu Apostolskiego *Alma parens* Pawła VI z 14 lipca 1966 o Janie Dunsie Szkocie, miała miejsce prezentacja wydania krytycznego IOHANNIS DUNS SCOTTI, *Ordinatio*, liber III, *distinctiones 1-17*, vol. IX *Opera Omnia*. Przy tej okazji o. Barnaba Hechich przedstawił metodologię stosowaną od początku przez Komisję Skotystyczną, którą dobrze ujął M. Serafini w *Cronaca* spotkania opublikowanej w *Antonianum* 88 (2008), ss. 596-601. Następnie zabrał głos prof. Orlando Todisco, którego relacja: *Libertà e bontà, chiave*

di lettura del III libro dell'Ordinatio di Duns Scotto została opublikowana w: *Giovanni Duns Scotto: studi e ricerche nel VII centenario della sua morte in onore di P. César Saco Alarcón*, II, a cura di M. Carbajo N. (Medioevo, 15), Roma 2008, ss. 133-151. (por. *Cronaca* a cura di M. Serafini in *Antonianum* 88 (2008), ss. 596-601.)

Przy okazji kilku lekcji skotystycznych prof. Timothy B. Noone z Catholic University of America w Waszyngtonie mówił na temat: *The Knowability of Substance: From St. Thomas to Duns Scotus e Scotus' Place in the Educational System of the Franciscans*; obszerne tłumaczenie włoskie tych lekcji opublikował P. Messa w *Cronaca* w *Antonianum* 88 (2008), ss. 720-728. W miesiącach od października do grudnia prof. Onorato Grassi z uniwersytetu LUMSA w Rzymie prowadził kurs na temat: *Aspetti dell'antropologia scotista: l'immortalità dell'anima*. Kontynuując

wspomniane inicjatywy prof. Timothy B. Noone miał kilka ostatnich lekcji, w których rozwinął zagadnienie: *A textual critique of the theological and philosophical elements in John Duns Scotus*. Jakby na zakończenie dwuletniego okresu wspomniany profesor dokonał syntezy swych doświadczeń, zebranych w pracy przy wydaniu tekstów bł. Jana Dunsza Szkota, od gromadzenia różnych rękopisów, przez porównywanie wersji, wybór wariantów, wydanie tekstu krytycznego, aż do jego interpretacji. Na zakończenie tych spotkań, zamiast końcowych wniosków, wydaje się, iż bardziej otworzyło się nowe zainteresowanie i pole badań dla myśli Szkota, pracując bezpośrednio nad źródłami rękopisów.

Mozambik – Braterska wizyta w Kustodii św. Klary z Asyżu

Zarząd Kustodii Autonomicznej św. Klary w Mozambiku, wybrany na Kapitułę w 2008 r., opracował Projekt dla Kustodii i prosił Ministra o współpracę jednego Definitora generalnego, by pomóc Braciom go przyjąć. Dlatego Fr. Amaral Bernardo Amaral, Definitor generalny dla Afryki, od 23 grudnia 2008 do 8 stycznia 2009 odwiedził prawie wszystkie Wspólnoty Kustodii, by zachęcić Braci i Wspólnoty do skonkretyzowania Projektu Kustodii, a także projektu osobistego i wspólnotowego.

Od 1898 roku Bracia Mniejsi zajmują się ewangelizacją, edukacją, dziełami charytatywnymi i promocją ludzką na wielkich obszarach środkowego i południowego Mozambiku. Ich obecność i działalność są bardzo cenione, gdyż podstawowe wartości charyzmatu franciszkańskiego znajdują szerokie echo w kulturze i tradycji ludu tego kraju.

Podczas braterskiej wizyty Fr. Amaral miał możliwość spotkać się także z Rodziną Franciszkańską, która – złożona z Braci Mniejszych, Kapucynów, trzech klasztorów Klarysek, różnych zgromadzeń Sióstr Franciszkanek i licznych Wspólnot FZS – stanowi najlicniejszą grupę charyzmatyczną w Kościele Mozambiku.

III Kongres Franciszkańskich Ośrodków Studiów Wyższych Ameryki Łacińskiej

Zgodnie ze wskazaniem UCLAF, by organizować i prowadzić spotkania między Ośrodkami Studiów Wyższych Ameryki Łacińskiej, od 10 do 13 lutego 2009 odbędzie się w Quito (Ekwador) III Kongres Rektorów Franciszkańskich Ośrodków Studiów Wyższych Ameryki Łacińskiej i Karaibów.

Gospodarzami spotkania będą Prowincja św. Franciszka w Quito i Studium Teologiczne "Cardenal Echeverría". Celem spotkania jest dzielenie się doświadczeniami i przygotowanie się, jako Ośrodki Studiów Wyższych, do całościowej formacji osób zaangażowanych w duszpasterstwie.

90 - latek Fr. Bazilije Pandžić

Fr. Bazilije Pandžić (Prowincja Wniebowzięcia NMP, Hercegowina), przez prawie 40 lat archiwista Zakonu (1947-1985), ukończył już 90 lat, ale "żegluje" po internecie, używa Skype! W 2008 wydał swoje

wspomnienia pt. «Le tracce di una vita» [Ślady jednego życia]. W piątym rozdziale Fr. Bazilije opisuje swoją służbę jako archiwista Zakonu. Píše m.in.: «Oprócz zajmowania się archiwum, zadaniem archiwisty było kontynuowanie dzieła „Annales Minorum”, rozpoczętego w XVII wieku przez irlandzkiego franciszkanina Łukasza Waddinga, a następnie prowadzonego przez innych. Dlatego ja też, jako archiwista, przyczyniłem się do tego dzieła publikując w 1956 r. tom XXXI (1661-1670), a w 1964 r. tom XXXII (1671-1680). Ponadto kilkakrotnie pisałem o znaczeniu tego dzieła dla historii franciszkańskiej (np. w: "Studi Francescani", 1957 i w: "Archivum Franciscanum Historicum", 1977)».

Węgry – Kapituła generalna wyborcza FZŚ

W dniach od 15 do 22 listopada 2008 odbyła się w Budapeszcie na Węgrzech wyborcza Kapituła generalna Franciszkańskiego Zakonu Świeckich. Było to dla FZŚ najważniejsze wydarzenie roku 2008. Uczestniczyło w niej 111 osób: 69 kapitulnych, obserwatorzy, zaproszeni goście i eksperci, pomoc w Sekretariacie i w komunikacji. Wszystko odbyło się zgodnie z regulaminem i programem zatwierdzonym przez kapitulnych. W imieniu Ministrów generalnych Pierwszego Zakonu i TOR Kapituły przewodniczył Fr. Marco Tasca, Minister generalny OFMConv. Z najważniejszych rzeczy trzeba wspomnieć:

– Doświadczenie życia braterskiego: Kapituła była pogodna, z wielkim współudziałem wszystkich.

– Klimat modlitwy przeżywany w czasie Kapituły, głównie modlitwa liturgiczna, animowana przez Asystentów generalnych, którzy przygotowali też książeczkę liturgiczną w czterech językach. Szczególnie uroczyste były Msza

święta w katedrze w Estergom, którą zakończył się drugi rok obchodów 800-lecia narodzin św. Elżbiety, Patronki FZŚ, przewodniczył jej emerytowany kardynał László Paskai, OFM; celebrowała eucharystyczna, której przewodniczył Fr. Marco Tasca, Minister generalny OFMConv, podczas której została wprowadzona na urząd (ponownie) wybrana Ministra generalna FZŚ Encarnación del Pozo, oraz członkowie nowego Przewodnictwa Rady Międzynarodowej FZŚ.

– Momenty formacji i refleksji na tematy: «Profesja Reguły» i «Sens przynależności do FZŚ», jakie przedstawili Fr. Felice Cangelosi, Wikariusz generalny OFMConv, i Emanuela De Nunzio, była Ministra generalna FZŚ.

– Zatwierdzenie niektórych dokumentów, jak «Włączanie do FZŚ członków MF» i «Praktyczna interpretacja Art. 89.4, litera b, Konstytucji Generalnych FZŚ».

– Odczytanie Listu Ministrów generalnych Pierwszego Zakonu i TOR (Rzym, 1° listopada 2008)

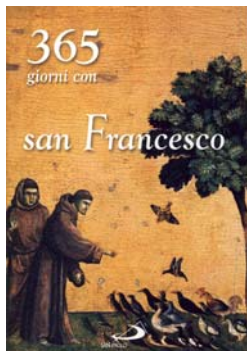
odnośnie FZŚ we Włoszech, po definitywnej odpowiedzi Kongregacji ds. Zakonów w dniu 18 czerwca 2008.

– Nowe Przewodnictwo RM FZŚ składa się z: Encarnación del Pozo, Ministra generalna; Doug Clorey, Vice Minister generalny; María Consuelo de Núñez, Radna dla obszaru języka hiszpańskiego; Tibor Kauser, Radny dla obszaru języka angielskiego 1; Lucy A. Almirañez, Radna dla obszaru języka angielskiego 2; Maria Aparecida Crepaldi, Radna dla obszaru języka portugalskiego; Michèle Altmeyer, Radny dla obszaru języka francuskiego; Ewald Kreuzer, Radny dla obszaru języka niemieckiego; Benedetto Lino, Radny dla obszaru języka włoskiego; Ana Fruk, Radna MF.

Szczególne podziękowanie należy się członkom Rady krajowej FZŚ na Węgrzech oraz franciszkanom świeckim tego kraju za ich braterskie przyjęcie i niasamowitą służbę podczas tych dni.

Zobacz: <http://www.ciofs.org/>

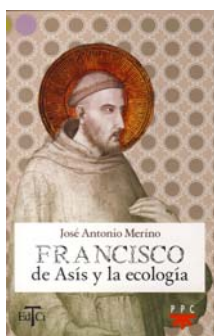
Książki franciszkańskie

► **365 giorni con san Francesco**, a cura di Gianluigi Pasquale, Edizioni San Paolo, Torino 2008, ss. 474.

Dokładnie po 800 latach istnieje silne podobieństwo między współczesnymi Franciszkiem, a ludźmi, których spotykamy na naszych drogach: łączy ich głód czegoś «innego», niepokój serca, którego pustka przyjemności nie potrafi zaspokoić. Z pewnością więc ten przemyślany zbiór wybranych myśli Franciszka i o nim da nam na każdy dzień roku pociechę, oddalając od nas wizję, że jutro będzie tylko niepokojącym nas gościem. Franciszek, określany przez papieży nawet jako «drugi Chrystus», ponieważ dla Niego «zostawił miejsce», zrozumiał doskonale, że życie Ewangelią w ubóstwie ducha jest najpiękniejszą i najprostszą przygodą, jaką można wybrać dla swej osobistej historii, aby

być szczęśliwym, w przekonaniu, że w tym jutrze czeka już na nas Jezus.

► **“Francisco de Asís y la ecología”** (Franciszek z Asyżu i ekologia), José A. Merino, Madrid 2008, ss. 156.

Problem środowiska to nie tylko problem naukowy, techniczny i polityczny, lecz także kulturowy, etyczny i religijny, jako że na tle kryzysu ekologicznego pojawia się także kwestia sprawiedliwości, równości praw ludzkich i poszanowania dla świata natury.

Ponieważ nauka nie decyduje o tym, co jest dobre, i nie do niej należy ustalenie kryteriów wartości, trzeba uciec się do decyzji etyki, do stworzenia nowej mentalności i do wpływu religii, aby dać naukom nową świadomość, żeby się kierowały do wspólnego dobra.

Na tym polu głos Franciszka z Asyżu ma wiele do powiedzenia, i niemało jest tych, którzy pragną go słuchać, aby móc postępować bardziej po ludzku w tym wspólnym domu zwanym planetą Ziemią, i pragną utrzymywać relacje z całym wszechświatem.

Nowi prowincjałowie

► **Fr. Vincent Mduzuzi Zungu** dla Prowincji Maryi Królowej Pokoju w Południowej Afryce.

► **Fr. John Hardin** dla Prowincji św. Barbary w USA.

Nowi wizytatorzy generalni

► **Fr. Oscar A. Ante** z Prowincji św. Piotra Chrzyciela na Filipinach, dla Prowincji św. Tomasza Apostoła w Indiach.

► **Fr. Miguel J. Vallecillo Martín** z Prowincji Granady Matki Bożej od Reguły w Hiszpanii, dla Międzynarodowego Domu “Cardenal Cisneros” w Madrycie w Hiszpanii.

Misjonarze w sercu świata jako Bracia Mniejsi zwróceniu ku Panu

Misja, o której mówimy, ma bardzo konkretne wymogi:

być uczniami, bo tylko ten, kto spotkał się z Nim, może Go poznawać innym;

być gotowi wyjść z naszego zawsze małego świata.

Ludzkość oczekująca naszej misyjnej obecności i jej potrzeby są większe od naszego świata;

prowadzić dialog ze światem, przede wszystkim na terenach misyjnych, w których panuje zeświecczenie i relatywizm, dla których jest konieczne dobre przygotowanie intelektualne i odpowiednia znajomość naszego dziedzictwa kulturowego;

by wyjść, wyruszyć, trzeba umieć się "obnażyć", iść w postawie bycia mniejszym, gotowym na prawdziwe spotkanie z drugim, co oznacza dawać, lecz także umieć przyjmować;

stawiać naszej misyjności tylko jedną granicę: krańce świata, gdyż nie może być takich barier, które byłyby dla niej przeszkodą.

Proszę was, byście w waszych Jednostkach popierali refleksje na temat misji, ewangelizacji i dialogu ze światem, nie tylko jako przygotowanie do najbliższej Kapituły generalnej, lecz także dlatego, że od odpowiedzi, jakie damy na to wszystko, zależy w dużym stopniu nasza przyszłość, a także nasza teraźniejszość. *Minister generalny OFM*

Wiadomości w skrócie

► **Watykan:** Ojciec Święty Benedykt XVI dnia 30 grudnia 2008 mianował konsultorami Kongregacji Duchowieństwa dwóch Braci Mniejszych: **Fr. David Maria Jaeger**, z Kustodii Ziemi Świętej; **Fr. Moacyr Malaquias Júnior**, z Kustodii Autonomicznej Siedmiu Radości Matki Bożej w Brazylii. Obaj są wykładowcami Prawa Kanonicznego na Papieskim Uniwersytecie "Antonianum" w Rzymie.

► **100 razy w Ziemi Świętej:** **Fr. Peter Lavrih**, z Prowincji św. Krzyża w Słowenii, w czasie świąt Bożego Narodzenia 2008 odbył swoją setną pielgrzymkę do Ziemi Świętej. Pierwszą podróż do Ziemi Świętej odbył on w 1984 r. jako asystent przewodnika duchowego pana Romana Kavčič.

23 listopada 1988 w Prowincji został ustanowiony Komisarjat Ziemi Świętej. Fr. Peter, teraz jako Komisarz, co roku oprowadza po miejscach świętych naszego odkupienia różne grupy, aby ludzie poznawali lepiej ojczyznę Jezusa Chrystusa i budziło się w nich pragnienie, aby czytać i rozważać Słowo Boże. Zobacz: <http://www.sveta-dezela.si/?id=55&fmod=0>

► **Kurs na temat: "Duchowość i administracja":** Franciszkański Instytut Duchowości na PUA, przy współpracy z Institut für Spiritualität – PTH w Münster, organizuje kurs intensywny pt. "Duchowość i administracja", który będzie prowadził

Prof. Thomas Dienberg, OFM Cap, Rektor Studium Filozofii i Teologii w Münster.

Celem kursu jest wyjaśnienie relacji między duchowością a administracją na podstawie wielkich reguł zakonnych i nowoczesnych teorii administracji.

Lekcje będą się odbywały od 1 do 3 i od 27 do 29 kwietnia 2009, w godzinach 15.15-18.35, w budynku PUA.

By się zapisać, należy skontaktować się z Sekretariatem Antonianum do 20 lutego 2009: segreteria@antonianum.eu

► **W piątek 16 stycznia 2009**, z okazji dorocznego święta Papieskiego Uniwersytetu "Antonianum" i Wielkiego Kanclerza, odbyło się sympozjum pt. "W drodze ku prawdzie: aktualność myśli bł. Jana Dunsza Szkota" z okazji 700-lecia od jego śmierci. Na koniec sympozjum została wręczona nagroda "Premio San Francesco". Pierwszą nagrodę otrzymała Międzynarodowa Komisja Skotystyczna, drugą Volker Stadler i Montefusco Antonio, a trzecią Giuseppe Buffon. Zobacz:

<http://www.antonianum.ofm.org/>

► **Spotkanie Ministrów prowincjalnych i Kustoszów wybranych w 2008 roku:** W Kurii generalnej w Rzymie od 19 do 24 stycznia 2009 odbyło się doroczne spotkanie nowych Ministrów prowincjalnych i Kustoszów. Było obecnych 24 Braci Ministrów i Kustoszów. Liczne i różne były wykłady prelegentów na temat animacji, rządów i administracji Wspólnot

prowincjalnych i kustodialnych. Uczestnicy mogli osobiście spotkać się z Ministrem generalnym, Definitorem i poznać prace wykonywane w Kurii przez różne Sekretariaty i Biura. Zobacz: <http://www.ofm.org/>

► **Kult św. Franciszka z Asyżu między Wschodem i Zachodem:** W piątek 23 stycznia 2009 na PUA w Rzymie odbył się dzień studium pt. "Un'akoluthia in onore di san Francesco d'Assisi in un codice italogreco: il "caso" del manoscritto Galat. 4". Zabrali głos Pietro Messa, Paul Canart, Enrico Morini, Jacques Dalarun.

Nawet Franciszek z Asyżu, jeden z najbardziej znanych świętych Zachodu, jest zupełnie nieznany w santorale bizantyjskim, tak iż nie ma – w środowisku bizantyjskim – żadnej hagiografii ani hymnów ku jego czci. Jedynie wspólnota w Galatone, w środkowo-zachodniej części Basso Salento, używająca po części języka greckiego aż do 1870 r. (w tamtym czasie księża Galatejczy śpiewali jeszcze po grecku Ewangelię i Epistołę), przekazała nam officjum bizantyjskie ku czci św. Franciszka z Asyżu.

Jest to oczywiście fenomen inkulturacji albo, jeśli ktoś woli, ekumenizmu *ante litteram* (jesteśmy w okresie już po schizmie w 1054 r.), powstały w strefie, w której kultura grecka przetrwała bardzo długo (a w kilku wioskach w Grecji Salentina jeszcze istnieje), nawet jeżeli w pewnym momencie musiała ulec postępującej i silnej latynizacji, która spowodowała kres obrządku bizantyjskiego na tym terenie.

► **Inauguracja nowych pomieszczeń:** Z okazji sympozjum naukowego zorganizowanego na PUA w 20. rocznicę ukazania się Listu Kongregacji Wychowania Katolickiego o nauczaniu mariologii, Międzynarodowa Papieska Akademia Maryjna zainaugurowała swoje nowe pomieszczenia w Międzynarodowym Kolegium św. Antoniego. Ich poświęcenia dokonał JE Mons. Gianfranco Ravasi, Przewodniczący Papieskiej Rady Kultury, w obecności uczestników sympozjum i przedstawicieli krajowych stowarzyszeń mariologicznych. Zobacz: <http://accademiamariana.org/>

Fraternitas - OFM - Roma

- Redattore: Robert Bahčič
- <http://www.ofm.org/fraternitas>
- E-mail: rbahcic@ofm.org